

YÜKSEKÖĞRETİMDE ULUSLARARASILAŞMA ve TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜĞÜ

28 KASIM 2022 - ANKARA

YÜKSEKÖĞRETİMDE ULUSLARARASI LAŞMA ve
TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜĞÜ
ÇALIŞTAY RAPORU

28 KASIM 2022 - ANKARA

Hazırlayanlar

Bekir S. Gür (Editör)
Enes Gök (Editör)
Ahmet Çalık
F. Betül Coşkun
Petek Öztoruk
Serkan Yurdakul
Ayşegül Kutay
Nevin Tiryaki
Esra Ebru Mavi

Grafik Tasarım

Ahmet Özil

ISBN

978-975-7912-63-7

Basım

Ankara Üniversitesi Basımevi

Tarih

Mart 2023

Bu metnin içeriği “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye’deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştayı”na katkı sunan katılımcıların görüşlerini ve editörlerin düzeltmelerini yansıtmaktadır. Bu görüşler, hiçbir surette Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının görüşleri olarak yorumlanamaz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, çalıştay raporunda yer alan görüşlerin değerlendirmesini yapmaktadır.

Copyright © Bu kitabın tüm hakları Yükseköğretim Kuruluna aittir. Yükseköğretim Kurulundan izin alınmadan tamamının veya bir kısmının basımı, yayımı, kopyalanması çoğaltımı veya dağıtımı yapılamaz. Resimler Yükseköğretim Kurulunun logosuyla birlikte alıntılanabilir.

İÇİNDEKİLER

04 Açılış Konuşması

21 Uluslararasılaşmanın Desteklenmesi

- 24 Müfredatın Uluslararasılaşması
- 26 Kampüsün Uluslararasılaşması
- 30 Nitelikli Uluslararası Öğrenci ve Öğretim Elemanı Çekme
- 31 Birinci Çalışma Grubuna Ait Genel Öneriler

35 Küresel İş Birliği Alanları

- 38 Uluslararası Ağ ve Kuruluşlara Üyelikler
- 40 Uluslararası Araştırma Programları
- 42 Uluslararası Eşdeğer Kurumlarla İş birlikleri
- 44 Ortak Diploma Programları
- 46 Uluslararası Hareketlilik Programları
- 48 Uluslararası İstihdam İmkanları
- 51 Uluslararası Staj Olanakları
- 53 İkinci Çalışma Grubuna Ait Genel Öneriler

57 Küresel Rekabet Ortamında Stratejik Öncelikler

- 60 Ulusal Öncelikler ve Uluslararası Eğilimler
- 64 Küresel Üniversite Sıralamaları: Riskler ve Fırsatlar
- 68 Yükseköğretimde Çeşitlilik ve Sınıflamalar
- 70 Yükseköğretim Kurumları Arasında Misyon Farklılaşması

KISALTMALAR

AAU	Afrika Üniversiteleri Birliği
AB	Avrupa Birliği
BAP	Bilimsel Araştırma Projeleri
DAAD	Alman Akademik Değişim Servisi
DEİK	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
EAIE	Avrupa Uluslararası Eğitim Birliği
EHEA	Avrupa Yükseköğretim Alanı
ERIC	Avrupa Araştırma Altyapısı Konsorsiyumu
EUA	Avrupa Üniversiteler Birliği
IAESTE	Uluslararası Teknik Stajyer Öğrenci Değişimi Birliği
IAU	Uluslararası Üniversiteler Birliği
İİT	İslam İşbirliği Teşkilatı
KEİ	Bilgi Değişim Enstitüsü
NAFSA	Uluslararası Eğitimciler Birliği
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
TİKA	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TÖMER	Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
TR-YÖS	Türkiye Yurtdışından Öğrenci Kabul Sınavı
TTO	Teknoloji Transfer Ofisi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu
MEB	T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

AÇILIŞ KONUŞMASI

Yükseköğretim Kurulu Başkanı **Prof. Dr. Erol Özvar**

Yükseköğretim Kurulumuzun Kıymetli Üyeleri,
Sayın Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanı,
Sayın Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı,
Sayın Yunus Emre Enstitüsü Başkanı,
Değerli Rektörler,
Değerli Kurum Temsilcileri,
Kıymetli Katılımcılar ve Araştırmacılar,
Saygıdeğer Basın Mensupları,
Saygıdeğer Misafirler,

Yükseköğretim alanında uluslararasılaşmayı müzakere etme ve Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası görünürlüğünü artırma doğrultusunda görüş alışverişinde bulunmak için bir araya gelmiş bulunmaktayız. Davetimize icabet edip bu toplantıya iştirak ettiğiniz için teşekkür ederim.

Bizler Yükseköğretim Kurulu olarak uluslararası etkileşimi, yükseköğretim açısından kritik bir konu olarak görüyor, uluslararası öğrenci ve akademisyen hareketliliğine fevkalade önem veriyoruz. Şimdiye kadar aldığımız bütün kararlarda olduğu gibi, yükseköğretimde uluslararasılaşma adına atılacak adımların objektif ve veriye dayalı olarak tartışılması önceliklerimiz arasında bulunmaktadır. Bu kapsamda, Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye'deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğünü Artırma Çalıştayına ev

sahipliği yapmanın ve sizleri Yükseköğretim Kurulu Başkanlığında ağırlamanın memnuniyeti içerisindeyiz. Hepiniz hoş geldiniz, safalar getirdiniz.

Değerli Katılımcılar,

Yükseköğretim sistemleri ve kurumları tarih boyunca etkileri bakımından her zaman milli sınırları aşan ve uluslararası mahiyet kazanan bir kimliğe sahip olmuştur. Bununla birlikte, uluslararasılaşmanın yükseköğretimin ana odağına yerleşmesi 20. yüzyıl sonrası ve özellikle 21. yüzyılda ancak gerçekleşebilmiştir. Teknoloji, iletişim ve ulaşım da gerçekleşen radikal ve hızlı gelişmeler, yükseköğretimin de ana odağının ulusaldan küresele hızlı evrimi ile sonuçlanmıştır. Ortak programlar ve iş birliklerinin hızlı arttığı bir zeminde, öğretim üyesi ve öğrenci hareketliliğinde radikal büyümeler gözlemlenmiştir. Bu değişimin birer parçası olan sistemler ve yükseköğretim kurumları, hızlı büyüyen uluslararası pazarda rekabet güçlerini arttırarak bu dönüşüme dahil olmaya çalışmışlardır.

Artık yükseköğretim kurumlarının odağı ulus-devlet beklentilerini karşılamaktan ötesine geçmiştir. Küresel rekabet ortamında uluslararası bilimsel rekabette öne çıkabilmek için yükseköğretim kurumları, uluslararası araştırmacı ve uluslararası öğrenci pastasından pay alma yarışına girmişlerdir. Bu şartlar altında yükseköğretim kurumları, yükseköğretim sistemlerinin de desteği çerçevesinde, farklı strateji

ve enstrümanları devreye sokarak hem görünürlüklerini artırma hem de rekabet güçlerini koruma eğilimi sergilemişlerdir. Ulusal otoriteler, uluslararası hareketliliği hem bir gelir kaynağı olarak hem de küresel etkilerini artıran bir unsur olarak görmektedir.

Artan rekabet ortamında kabul etmek gerekir ki, küresel üniversite sıralamaları, -tüm metodolojik sorunlarına rağmen- hem öğrencilerin hem araştırmacıların hem de idarecilerin dikkatini çekmeyi başaramışlardır. Bu kapsamda üniversiteler, birçok üniversite sıralamasında bir kriter olarak kullanılan uluslararası yayın sayısı ile uluslararası öğrenci ve araştırmacı payını yükseltme gayreti içine girdiğini söylemek mümkündür. Üniversiteler, kendilerini daha görünür kılmak için çeşitli kampanyalar yapmakta, değişim programlarının sayısını ve çeşidini artırmakta, müfredatlarını gözden geçirmekte, uzaktan eğitim imkanları sunmakta, fuarlara katılmakta ve daha fazla uluslararası öğrenci çekmeye çalışmaktadırlar.

Kıymetli Misafirler,

Yüksek kültür ve bilim merkezleri modern çağlara kadar toplumların oldukça mahdut bir kesiminin ilgisi içinde kalmış ve yine çok sınırlı bir çerçevede varlığını sürdürmüştür. Ulus-devletlerin ve demokrasinin gelişmesinin

ardından temel eğitimde yaşanan kitleselleşme sonrası, öncelikle Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere çoğu OECD ülkesinde yirminci yüzyılın ikinci yarısında yükseköğretim de gittikçe daha fazla kitleselleşmiştir. Türkiye’de de 20. yüzyılın sonlarına doğru daha ürkek bir şekilde, ancak 21. yüzyılın başından itibaren daha cesur bir şekilde kitleselleşme yaşanmıştır.

Bildiğiniz üzere yükseköğretim son yıllarda dünya çapında şaşırtıcı bir büyüme kaydetmiştir. UNESCO İstatistik Enstitüsünün 2022 yılı itibarıyla mevcut verileri, dünya nüfusunun üçte birinden fazlasının bir tür ortaöğretim sonrası eğitime devam ettiğini göstermektedir. Güncel verilere göre, yükseköğrenim talebindeki bu küresel artışın üç temel sebebi vardır. Bunlardan ilki, öğrenci nüfusunun artması, ikincisi; uluslararası bilgiye ve deneyime daha fazla ilgi olması ve son olarak akademik programlarda daha fazla çeşitliliğe ihtiyaç duyulmasıdır. Bu bulgular, yükseköğretimde uluslararasılaşmanın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Yurtdışında eğitim, yükseköğretime başlayan gençler için önemli ve farklılaştırıcı bir deneyim haline gelmiş olup tüm dünyada yükselen bir trend haline gelmiştir. Aynı zamanda gençler tarafından, yurtdışındaki kariyer fırsatlarına erişimi ve istihdam edilebilirliği artırmanın bir yolu olarak görülmektedir. Giderek küreselleşen iş gücü piyasaları için de başka bir ülkede eğitim görmek, akademik tecrübe kazanmak ve dil becerilerini geliştirmek eleman seçiminde önemli kriterler içinde değerlendirilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın yükseköğretime sağladığı büyük desteklerle, Türkiye günden güne büyüyen ve gelişen bir uluslararası akademisyen ve öğrenci topluluğuna sahip olmuştur. Türkiye’nin uluslararası alanda geliştirdiği kültürel, siyasal ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi

ve Türkiye’de nitelikli uluslararası öğrenci sayısının artırılması amacıyla başlatılan Türkiye Bursları programı, 2012’den bugüne kadar başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Yurtdışı ve Akraba Toplulukları Başkanlığı 2022 yılı istatistiklerine göre, Türkiye Burslarına 178 ülkeden, rekor bir düzeyde, 165 bin civarında başvuru gerçekleşmiştir. Buna ek olarak bursların kapsamı da önemli oranda çeşitlenmiştir. Öğrencilere aylık burslarına ek olarak, barınma, sağlık sigortası, Türkçe dil eğitimi ve ulaşım gibi birçok kanaldan da destekler sürmektedir. Diğer taraftan YÖK bursları, devlet bursları ve farklı vakıflarımız aracılığıyla sunulan burslar dikkate alındığında, uluslararası öğrencilerimize maddi imkân sağlamadaki istek ve çeşitlilik göze çarpmaktadır. Dünyanın her bir köşesinden eğitim almaya gelerek bu çeşitliliğe katkı sağlayan öğrencilerimiz sayesinde Türkiye, tüm yetenekli öğrencilere ve akademisyenlere açık, nitelikli ve rekabetçi bir yükseköğretim sistemine sahip olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Dünya geneline baktığımızda, 2000 yılında 2,1 milyon olan toplam uluslararası öğrenci sayısının 2021 yılında üç katına çıkarak 6,3 milyonu geçtiğini görmekteyiz. Uluslararasılaşmanın ve öğrenci hareketliliğinin gittikçe arttığı bir dünyada üniversitelerimiz fevkalade ilgi görmekte ve uluslararası öğrenci sayılarımız gün geçtikçe yükselmektedir. Türkiye’de 2000 yılında yaklaşık 18 bin kayıtlı uluslararası öğrenci var iken, 2022 yılı itibarıyla, 198 ülkeden gelen 300 binden fazla uluslararası öğrenciye sahip olmanın gururunu yaşamaktayız. Yakın gelecekte bu gurur verici artışı daha da ileri taşıyarak, üniversitelerimizi başarılı uluslararası öğrencilerin ve nitelikli araştırmacıların daha çok tercih edeceği kurumlara dönüştürmenin gayreti içindeyiz.

UNESCO İstatistik Enstitüsünün verilerine göre, 2000 yılında tüm dünyada eğitim gören uluslararası öğrenci sayısının sadece %0,83'ü Türkiye'de eğitim görürken, güncel verilere göre, tüm dünyadaki uluslararası öğrenci sayısının %2,9'una Türkiye ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye artık uluslararası öğrenciler için hedef ülkelerin başında gelmektedir. Bu artışta emeği olan ve Türkiye'yi bir cazibe merkezi haline getiren başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, tüm kurumlarımızı ve tüm üniversitelerimizi tebrik ediyorum. Öyle inanıyorum ki, önümüzdeki yıllarda da uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye olan ilgisi artarak devam edecektir. Yaptığımız hesaplamalar, UNESCO verilerinin önümüzdeki yıl güncellenmesi durumunda, Türkiye'nin dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip olan ilk 10 ülkeden biri olacağını göstermektedir.

Değerli Konuklar,

Yükseköğretimde uluslararası öğrencilerin tercih ettiği ülkeler açısından baktığımızda ise OECD ülkelerinin uluslararası ve yabancı öğrencilerin büyük çoğunluğuna ev sahipliği yaptığını görmekteyiz. OECD üyesi olmayan ülkelerdeki uluslararası öğrenci hareketliliğinin hızla büyümesi de dikkat çekmektedir. 2000 ve 2020 yılları arasındaki yükseköğretime kayıtlı uluslararası öğrenci sayılarını kıyasladığımızda, Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı artış oranının Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Birleşik Krallık gibi ülkelerdeki artış oranlarının üstünde olduğunu görmekteyiz. Uluslararası öğrenci sayısı ABD'de 1.7 katına, İngiltere'de 2.5 katına çıkmıştır; Türkiye'de ise tam 10 katına çıkmıştır.

Yükseköğretimin uluslararasılaşmasında eğitim hizmetlerinin ihracatından elde edilen gelir hem üniversiteler hem de ülkeler için önemli bir hedef haline gelmektedir. Uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapan ülkeler bu sayede önemli bir gelir kaynağı elde etmekte, ekonomik ve yenilikçi sistemleri üzerinde daha bütünüleyici yaklaşımlara sahip olmaktadır. Uluslararası öğrenciler yaşam giderleri ile yerel ekonomiye katkıda bulunurken, uzun vadede yerel işgücüne daha kolay entegre olabilmektedirler. Ayrıca günümüzde, en yetenekli öğrencilerin ülkelerine çekilmesi, inovasyon ve büyüme için gerekli genç ve nitelikli insan sermayesinin sağlanması ve aynı zamanda eğitim ihraç edilmesi için ülkeler arasında büyük bir rekabet vardır.

Uluslararası öğrencilerin yanısıra Türkiye, yabancı öğretim elemanları açısından da bir cazibe merkezi olmaya başlamıştır. Üniversitelerimizde çalışan uluslararası öğretim elemanları sayısı istikrarlı bir şekilde artış göstererek 2022 yılı itibarıyla 3.132'ye ulaşmıştır. Üniversitelerimizde farklı kültürlere mensup öğretim elemanlarının öğrencilerle kampüs hayatı içerisinde çeşitli etkinliklerle bir araya getirilmesi, bir yandan uluslararasılaşmaya katkı sağlarken diğer bir yandan üniversite

öğrencilerinin başka kültürleri, insanları ve farklı bakış açılarını tanıyan, anlayan ve empati kurabilen kültürler arası duyarlı bireyler haline gelmelerine olanak sağlamaktadır.

Ülkemizde öğrenim gören dışarıdan gelen misafir öğrencilerimizin ve üniversitelerimizde çalışan akademisyenlerimizin memnuniyeti arttıkça, ülkemiz yükseköğretim kurumları daha da tercih edilir bir hale gelecek ve uluslararasılaşma hız kazanacaktır. Yenilik ve büyüme için zorunlu olarak görülen uluslararasılaşma sayesinde hem öğrenciler hem de öğretim elemanları akademik ve sosyal etkileşimlerde bulunarak edindikleri bilgi birikimini kendi ülkelerinin küresel bilgi ağlarına entegre olmasına yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra, uluslararası vasıflı işgücü hareketliliğinin ve bilimsel iş birliklerinin şekillenmesini sağlamaktadır.

Değerli Misafirler,

Üniversitelerimizin uluslararası görünürlüğü açısından en önemli husus, hiç şüphe yok ki Türkiye adresli uluslararası yayınlardır. Son 20 yılda Türkiye'nin yayın sayılarında çok ciddi bir artış olması memnuniyet vericidir. Scopus verilerine göre, Türkiye'nin 2001 yılında toplam 9 bin 969 yayını bulunmakta olup bu yayınların dünya içerisindeki payı %0,7'dir. 2021 yılında ise toplam yayın sayısı 67 bin 150'ye ve bu yayınların dünya içerisindeki payı ise %1,8'e yükselmiştir. Bir başka ifadeyle, geçen 20 yılda Türkiye, sadece yükseköğretim kurum sayısı ve öğrenci sayısını artırmakla kalmayıp, niteliği de artırmıştır.

Saygıdeğer Misafirler,

Tarih boyunca, yükseköğretim kurumları ve sistemlerinin dikkat çekici rollerinden birisi de farklı yükseköğretim sistemleriyle kurulan ortaklıklar ve iş birlikleri olmuştur. Yükseköğretimin bu vasfı, üniversite ve sanayi arasında her geçen gün genişleyen ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda, ekonomik kalkınmada kendisinden beklentilerin artmasına yol açmıştır. Bu iş birliklerinin ekonomik katkısının yanı sıra, ülkeler arasındaki sosyal ve kültürel etkileşimlere de olumlu etkisi vardır. Ayrıca, bilimsel üretimde ortaklıklar yoluyla gelişim, tarafları besleyerek günden güne artmıştır. Türkiye'deki üniversitelerin saygın uluslararası bilim akademileri ve kurumlarıyla daha yakından etkileşime girmesi için bizler, bu vesile ile ifade etmek isterim ki, yakın zamanda birçok ülkeyle önemli temaslarda bulunarak yükseköğretimde iş birliği adına etkinlikler gerçekleştirdik.

Bildiğiniz gibi, Türkiye Yükseköğretim Sistemi halihazırda Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın (EHEA) üyesidir. Bununla birlikte, başta İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) olmak üzere çok uluslu ve Avrupa dışı yükseköğretim ağlarıyla ve konsorsiyumlarıyla da çok farklı düzeylerde temas ve yakın ilişkilerimiz mevcuttur. Yükseköğretime ilişkin uluslararası ağ ve kuruluşlara üyelikleri güçlendirmeyi önceliklerimiz arasına aldık. Yükseköğretim Kurulu olarak doğrudan bizi ilgilendiren üyelikleri değerlendiriyoruz veyahut yükseköğretim kurumlarımızın bu tür üyeliklerini destekliyoruz.

Bizler Yükseköğretim Kurulu olarak, sadece belirli bölgelerle değil, başta Afrika olmak üzere birçok farklı coğrafya ile temas halinde bulunarak uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi daha fazla tercih etmelerine kolaylık sağlayacak adımları atmayı gündemimizin ana maddelerinden biri olarak benimsedik. Özellikle Türk Cumhuriyetleri içeren bir yükseköğretim alanı oluşumu çerçevesinde mesafe katettiğimizi söyleyebilirim. Benzer şekilde, yükseköğretim kurumlarımızın ve akademisyenlerimizin Avrupa düzeyindeki uluslararası araştırma programlarına artan katılımları bizleri memnun etmektedir. Diğer ülkelerdeki ve kıtalarda benzer olanakları oluşturmak veya mevcut programlara erişimi artırmak adına yapabilecekleri değerlendiriyoruz. Mevcut ülkelerle yapılan ikili araştırma iş birliklerinin kapsadığı ülke sayısını çeşitlendirmeyi ve arttırmayı, dahası somut adımlar atmayı önemsiyoruz.

Değerli Konuklar,

Yükseköğretim Kurulu olarak yurtdışından öğrenci kabulünde standartlaşmayı sağlamak için önemli bir kararı hayata geçirdik. İlk defa Ocak 2023'de uygulanacak Türkiye Yurt Dışından Öğrenci Kabul Sınavını (TR-YÖS)

başlatıyoruz. Türkçe, Almanca, Arapça, Fransızca, İngilizce ve Rusça dillerinde yapılacak olan bu sınav, farklı ülkelerden adaylara Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına başvurularında yeni bir kolaylık sağlayacak. Yükseköğretim Kurulu olarak üniversitelerimizin TR-YÖS'ü öğrenci seçiminde kullanmalarını tavsiye ediyoruz. Bu yıl yurtdışında 23 farklı ülkede yapılacak sınavın, uluslararası öğrenci seçim sürecinde standartlaşmaya katkı yapmasını umuyoruz.

Değerli Konuklar,

Küresel etkileşim kapsamında dikkate aldığımız bir diğer konu da müfredatın uluslararasılaşmasıdır. Müfredatta uluslararasılaşma sadece yabancı öğrencilerin varlığı ile ilgili bir konu değildir. Ulusal öğrencilerimize de hem uluslararası konularda hem iş birliği alanlarında hem de fon kaynakları boyutunda bilgi ve tecrübe kazandırmayı önemsiyoruz. Bu kapsamda, farklı uzmanlık içeren programların müfredatları oluşturulurken ülkemizde çalışan yabancı öğretim elemanları, Türkiye'den yurtdışında görev yapan akademisyenler ve Türkiye'de çalışan fakat yurtdışı yükseköğretim kurumlarında uzun süre eğitim almış, araştırma yapmış ve dersler vermiş akademisyenlerin yer aldığı komisyonlarca, ilgili programların ve derslerin

içeriklerini güncellemeyi değerli buluyoruz.

Kampüste uluslararasılaşma, yine gündemimizde yer bir konudur. Uluslararası öğrenci ve araştırmacıların ihtiyaçlarını karşılamak için, akademisyenlerle birlikte idari personelin de yabancı dil yeterliklerini geliştirmek gerekmektedir. Benzer şekilde, yükseköğretim kurumlarımıza kampus içerisinde uluslararası öğrencilerin kendi kültürlerini tanıtmalarını teşvik edecek ortamları oluşturmayı tavsiye ediyoruz. Müzik, sanat, mutfak, spor, gelenek-görenek gibi farklı kapsamlar ile bu tür organizasyonlar çeşitlendirilebilir.

Kıymetli Misafirler,

Uluslararası hareketlilik, istihdam ve staj imkanları, ortak diploma ve araştırma programları gibi küresel iş birliklerini artırmaya yönelik çalışmaları hızlandırarak, uluslararası öğrenci ve araştırmacı çeşitliliğini daha da zengin hale getirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bugünkü çalıştay düzenlememiz de bu çabalarımızın doğrudan bir yansımasıdır. Tüm bu konulardaki görüşlerinizi bugünkü toplantıda sizlerden bekliyoruz.

Nitelikli uluslararası öğrencileri ve akademisyenleri ülkemize çekme konusunda, öncelikle üniversitelerimizin başarılarını uluslararası düzeyde etkili iletişim yollarıyla daha fazla duyurmaya büyük bir ihtiyaç vardır. Ulusal başarılarımızı daha da görünebilir kılmak adına yükseköğretim alanında ek

olarak neler yapılabileceğine ilişkin görüşlerinizin de bugünkü çalıştayda alınmasını arzu ediyoruz. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının uluslararası cazibesini arttırma amacıyla hangi mecralarda ne tür tanıtım çalışmaları yapılması gerektiğine ilişkin de görüşlerinizi bekliyoruz.

Değerli Katılımcılar,

Karşılaştırmalı bir perspektiften ve uluslararası eğitim açısından bakıldığında Türkçe, sadece bir eğitim dili değildir. Yaklaşık 300 milyon kişinin ve takribi 2 trilyon dolarlık ekonomiye sahip devletlerin kullandığı bir dildir. Türkiye'deki uluslararası öğrencilerimizin hem nitelikli eğitim almaları hem de mezun olduktan sonra da bu dili kullanmaya devam etmeleri için, kaliteli bir Türkçe eğitiminin her yerde müesses hale getirmek zorundayız. Bu kapsamda sadece akademik yazma becerilerinin değil, dili sözlü olarak da iyi bir şekilde kullanma becerilerinin geliştirilmesi ve Türkçe eğitiminde bir kalite güvence sistemi kurulması için nelerin yapılabileceği hususundaki görüşlerinizi bu bakımdan merak ediyoruz.

Yeri gelmişken bir başka hususa da dikkatlerinizi çekmek isterim. Uluslararası öğrenciler Türkiyenin sağlamış olduğu burslar ve kanallar dışında, yani kendi imkanlarıyla geldiklerinde, gerek başvuru gerekse kayıt süreçlerinde özellikle aracı şirketlerden kaynaklı bazı sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu çerçevede, öğrencilerin memnuniyetini

temin etmek için yapılması gerekenler istişareye muhtaç bir konudur. Yine, yurtdışından gelen öğrencilerin üniversiteye başladıktan sonraki süreçlerinde, aldıkları eğitimden azami ölçüde faydalanmaları açısından hem okula devamlılıklarını hem de staj ve işyeri imkanlarını artırmak için neler yapılabileceğine ilişkin görüşlerinizi de bekliyoruz.

Mezun uluslararası öğrencilerin, birbirleriyle ve mezun oldukları kurumla olan bağlarının korunmasının da önemli olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede, 2013 yılından itibaren Yurtdışı ve Akraba Topluluklar Başkanlığı koordinasyonunda, 53 ülkede mezun buluşmalarının gerçekleştirilmesinden ve 30 ülkede mezun derneklerinin kurulmasından memnuniyet duyuyoruz. Sadece Türkiye burslarından faydalananların değil, tüm mezunların hem Türkiye ile hem de birbirleri ile irtibat sağlarken, kariyer imkanlarını destekleyen canlı ağlar oluşturmaları da ciddi meselelerden biri olup bu konuda bugün önereceğiniz teklifleri beklediğimizi bilmenizi isterim.

Küresel rekabet ortamında Türkiye'nin uluslararası alanda stratejik öncelikleri neler olmalıdır? Uluslararası hareketlilik, araştırma, staj ve istihdam konularında küresel iş birliği fırsatları nelerdir? Uluslararası öğretim elemanı ve araştırmacı sayısını artırmak için neler yapılabilir? Bu ve benzeri birçok soru bugünkü çalıştayda ele alacağımız önemli konular arasında yer almaktadır.

Bildiğiniz üzere, Türkiye yükseköğretim sisteminde uluslararası öğrenci sayısı açısından büyük bir ivme yakalamış görünmektedir. Uluslararası öğrenci profilleri incelendiğinde, öğrencilerin genellikle Türkiye ile sınır, kültür ve dil birlikteliğinin olduğu ve daha çok bu ülkelerden geldikleri görülmektedir. Özellikle son yıllarda, Afrika kıtası açısından da Türkiye bir cazibe merkezi haline gelmektedir. Bir sonraki aşamada ülke olarak, sahip olduğumuz dinamizmi kaybetmeden, hem Avrupa ve Amerika kıtalarından hem de uzak doğudan, özellikle Çin, Hindistan ve Güney Kore gibi ülkelere nitelikli öğrenci ve araştırmacı çekme hususunda bu çalıştaydan çıktılar beklediğimizi ifade etmek isterim.

Küresel rekabet ortamında stratejik önceliklerimiz belirlenerek, ülkemiz yükseköğretim kurumlarının daha fazla tercih edilir hale gelmesini sağlayan küresel iş birliği alanlarının irdelenmesi ve uluslararasılaşmanın desteklenmesi adınayapılacak tartışmalar fevkalade önemli hale gelmiştir. Bugünkü çalıştayın Türkiye yükseköğretiminin uluslararasılaşması ve üniversitelerimizin dünyadaki görünürlüğünün artırılması hususlarında, gelecek dönemde alacağımız mühim kararlarda ve planlamalarda temel oluşturacağına inanıyorum. Bilgi temelli kalkınmanın ve iş birliğinin önceliğinde, yükseköğretimde uluslararasılaşma politikamız çerçevesinde atılan adımların yalnızca ülkemize değil, tüm bilim dünyasına katkı sağlayacağına gönülden inanıyorum.

Bu vesileyle bir araya gelen siz değerli katılımcılarımıza katkı ve desteklerinizden ötürü şimdiden teşekkür eder, çıkacak sonuçların yükseköğretim sistemimize ve ülkemize faydalı olmasını dilerim. Hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunarım.

BİRİNCİ ÇALIŞMA GRUBU

Uluslararasılaşmanın Desteklenmesi

1- Müfredatın Uluslararasılaşması

- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan ‘Yabancılar Türkçe Öğretimi’ müfredatının, Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde (TÖMER) de kullanılması için çalışmalar yürütülmelidir.
- Uluslararası öğrencilerin Türkçe hazırlık programları güçlendirilmelidir.
- Uluslararası öğrencilerin Türkiye’nin tarihini, kültürünü ve sosyal yaşamını öğrenmelerini ve Türkiye’deki hayata uyum sağlamalarını kolaylaştırmak amacıyla, ilk dönem zorunlu ancak kredili/kredisiz bir kültür dersi almaları sağlanmalıdır.
- Uluslararası öğrencilerin ilk araştıracağı konulardan biri akademik programların içeriği olduğu için, program içeriklerinin uluslararası karşılıklarına da üniversitelerin web sitelerinde yer verilmelidir.
- Ortak diploma programlarında bölgelere ve ülkelere göre farklı stratejik süreçler izlenmelidir.
- Akademik programlarda yabancı dillerdeki dersler ve seçmeli dersler ile ders verme yeterliliği olan akademisyenlerin sayısı artırılmalıdır.
- Dijital dönüşümün önemli bir fırsat olduğu dikkate alınarak, ders programlarında uzaktan eğitim şeklinde verilecek olan dersler yer almalıdır.
- Uluslararası öğrenciler için, kış okulu, kamplar vb. gibi fiziksel katılım yolları çeşitlendirilmelidir.
- Bilimsel Araştırma Projeleri kaynaklarının, müfredatın ve kampüsün uluslararasılaşması için kullanıma açılması sağlanmalıdır.
- Akademisyenlerin, idari personelin ve yerel halkın, küresel vatandaşlık becerilerini artırmak ve uluslararası öğrenci ve araştırmalara karşı pozitif tutumu desteklemek üzere farkındalık eğitimleri ve etkinlikleri düzenlenmelidir.
- Üniversitelere müfredatın uluslararasılaşması konusunda destek verecek dış paydaşların da sürece dahil edilmeleri sağlanmalıdır.
- Uluslararası öğrencilere verilen destek hizmetlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, uluslararası öğrencilerin kariyer hedefleri yükseköğretimin başında tespit edilmelidir. Öğrencilerin ileride ihtiyaç duyacağı ders saydırma, yaz okulu ihtiyacı ve mezuniyet sonrası istihdamı ile ilgili stratejiler önceden geliştirilmelidir.

2- Kampüsün Uluslararasılaşması

- Kampüslerin, uluslararası öğrencilerin yaşamını kolaylaştırması sağlanmalıdır. Örneğin, çok dilli tabelaların yaygınlaştırılması ve uluslararası öğrencilere kampüste konaklama imkânlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir.
- Yükseköğretim kurumlarının web sitelerinde kampüse erişim bilgisi harita destekli olarak sağlanmalıdır.
- Mevcut uluslararası öğrencilerden geri bildirimler alarak yükseköğretim kurumlarının web siteleri gözden geçirilmelidir.
- Uluslararası öğrenci ofislerinde çalışan personelin, alanda uzmanlığı bulunan kişiler arasından seçilmesi sağlanmalıdır. Mevcut personelin niteliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Uluslararası öğrencilerin kampüste daha fazla vakit geçirebilmesi için sportif ve kültürel etkinliklere katılımları teşvik edilmelidir. Benzer şekilde, öğrenci kulüplerine uluslararası öğrencilerin aktif katılımı sağlanmalıdır. Böylece ders dışında, uluslararası öğrencilerin hem kampüste hem de yerli öğrencilerle etkileşimde bulunması sağlanabilir.

- Uluslararası öğrencilerin kampüse ve şehre iyi entegre olabilmeleri için belediye ve STK'lar gibi diğer paydaşlar ile iş birliği yapılmalıdır.
- Uluslararası öğrencilere daha etkili bilgi paylaşımı sağlanabilmesi için uluslararası ofislerin web sitelerinin güncel ve kapsamlı olması gerekmektedir. Örneğin, Türkiye ile ilgili bilinmesi gereken bilgiler, resmî tatiller ve acil durumlarda aranması gereken telefon numaraları vb. gibi bilgiler yer almalıdır.
- Yerel ve uluslararası öğrencilerin dil ve kültürel değişim ortaklığı, kültürel tanıtım günleri ve uluslararası öğrencilerin kulüp kurmaları gibi uygulamalar yaygınlaştırılmalıdır.
- Kampüsün uluslararasılaşmasında kullanılmak üzere, sürekliliği olan bir fon sağlanmalıdır.

3- Nitelikli Uluslararası Öğrenci ve Öğretim Elemanı Çekme

- “Study in Türkiye” web sitesinin görünürlüğü artırılmalıdır. Bununla ilgili arama motorlarında bu web sitesinin öne çıkarılması gibi uygulamalara gidilebilir.
- Uzaktan öğretimle ders veren uluslararası akademisyenlere ücret ödenmesi ile ilgili bürokratik süreçlerin kolaylaştırılması sağlanmalıdır.
- Lisansüstü öğrenimde uluslararası öğrenci kabulü daha seçici olmalıdır.
- Uluslararası akademisyenlere, dünyadaki diğer üniversitelerle rekabet edebilir düzeyde maaş verilmelidir.
- Uluslararası akademisyenlerin işe başlamaları süreçleri daha hızlı hale getirilmelidir.
- Uluslararası akademisyenlerin sözleşmeleri genellikle bir yıl süre ile yapılmaktadır. Öngörülebilirliği sağlamak ve istihdamı artırmak için, daha uzun süreli sözleşmeler yapılmalıdır.

Birinci Çalışma Grubuna Ait **Genel Öneriler**

“Yükseköğretim Çalışmaları” alanının kurumsallaşması sağlanmalıdır. Böylece, uluslararasılaşma ile ilgili akademik çalışma tecrübesi olan insan kaynağı yetiştirilmelidir.

Vakıf üniversitelerinin ve devlet üniversitelerinin bürokratik işleyişleri, imkânları ve uluslararasılaşma gerekçeleri farklı olabileceği için, bu iki tip yükseköğretim kurumlarına özgü esnek uluslararasılaşma stratejileri geliştirilmelidir.

ÖRÜNÜRLÜĞÜ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

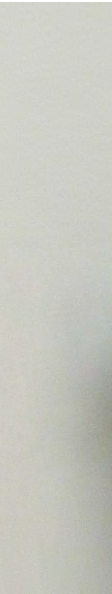

İKİNCİ ÇALIŞMA GRUBU

Küresel İş Birliği Alanları

1- Uluslararası Ağ ve Kuruluşlara Üyelikler

- Uluslararası üyelikler konusunda sistematik ve bütüncül bir yaklaşım takip edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, ulusal, kurumsal ve bireysel düzeyde üyelikler desteklenmelidir. Destek veren kurumlara ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır. Aynı uluslararası ağlara üye olan Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının aralarındaki etkileşim arttırılmalıdır.
- Üyeliklerin etkin ve aktif katılımıla fayda sağlayacak şekilde kullanılabilmesi için bir sistem oluşturulmalı, iyi uygulamalar görünür kılınmalıdır.
- Bireysel düzeyde öğretim üyelerinin mesleki/disiplin kuruluşlarına üyelikleri konusunda maliyet sorunu bilim diplomasisi ile çözülebilir. Yurtdışında çalışan Türk akademisyenlerle etkileşimin artırılması bilim diplomasisi ve akademik ağlar bakımından katkı sağlayabilir.
- Kurumsal düzeyde üniversitelerin üyeliklerinde elde edeceği çıktılar düşünüldüğünde, karşılaştıkları maliyet sorunlarında mevcut destekler (ör. Ticaret Bakanlığı ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) göz önünde bulundurulmalıdır.
- Avrupa Üniversiteler Birliği (EUA), Uluslararası Eğitimciler Birliği (NAFSA) ve Avrupa Uluslararası Eğitim Birliğinin (EAIE) gibi kuruluşların düzenledikleri etkinlikler hakkında üye olmayan üniversiteler de bilgilendirilmelidir. Coğrafi olarak bütüncül bir yaklaşım ile Asya'daki eğitim fuarlarına katılım sağlanabilir. Ek olarak, Asya'daki kurumlara üyelikler sağlanabilir. Farklı bölgesel iş birliklerine açık olunmalıdır.

2- Uluslararası Araştırma Programları

- Yükseköğretim kurumlarındaki üst yönetimler, akademisyenleri uluslararası araştırma projesi ve yayın yapmaya teşvik etmelidir. Çok uluslu çalışmalara fazladan teşvik verilmeli ya da akademik kariyer gelişiminde daha fazla puan verilmelidir. Akademik (ders yükü, tez yönetimi vb.) ve idari görevler kolaylaştırılmalı, bürokrasi yükü azaltılmalı ve finansal destek artırılmalıdır.
- Araştırmacıların yurtdışı deneyimi edinmeleri için süreçler, izinler ve mevzuatlar kolaylaştırılmalıdır.
- Araştırmaların bütçe yönetim mevzuatı güncellenmeli ve bürokrasi azaltılmalıdır.
- Uluslararası araştırmaların artırılması için üniversiteler arasındaki iş birlikleri geliştirilmelidir. Deneyimli üniversitelerin diğerlerine bilgi ve deneyimlerini paylaşabilmeleri için gerekli mekanizmalar kurulmalıdır.
- Ufuk 2020 gibi ülke bütçesinden yatırım yapılan fonlardan daha fazla faydalanılması adına, ulusal öncelikli alanlar üzerinden araştırma projesi geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

3- Uluslararası Eşdeğer Kurumlarla İş birlikleri

- Uluslararası iş birliklerini teşvik eden Erasmus+ merkezi projeleri gibi programlara ilişkin üniversitelere bilgilendirme yapılmalıdır. Bu projelere katılan akademisyenlerin teşvik edilmeleri için mekanizmalar oluşturulmalıdır.
- Mevlâna Değişim Programı uluslararası desteklerle yeniden aktif hale getirilmelidir.
- Üniversitelerin ortak çalışma geliştirebilecekleri farklı ağlarda aktif olabilmeleri için güncel bilgiler sağlanmalı ve desteklenmelidir.
- Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfının yurt dışında sunduğu imkanlar hakkında bilgilendirmeler yapılmalı ve bu kuruluşlarla ortak çalışmalar teşvik edilmelidir.
- Uluslararası iş birliklerini geliştirmek için araştırmacılara yönelik vize süreçlerinin kolaylaştırılması için girişimlerde bulunulmalıdır.
- Kurumların güçlü oldukları/ihtisaslaştıkları alanlarda bölgesel çeşitliliğin de gözetildiği iş birliği ilişkileri güçlendirilmelidir.

4- Ortak Diploma Programları

- Ortak diploma programı geliştirilmesi ve üniversitelerin teşvik edilmesi için iyi ve örnek olabilecek uygulamalar paylaşılmalıdır.
- Ortak diploma programlarının finansal destek sorunları çözülmelidir. Bunun için de Ulusal Ajans ve TÜBİTAK gibi dış desteklerin olduğuna ilişkin farkındalık artırılmalı ve bunlardan faydalanılmalıdır.
- Ortak diploma programlarına ilişkin YÖK'ün koordinasyonunda ilgili üniversiteler ile bir toplantı yapılmalı ve bilgi alışverişi sağlanmalıdır.

5- Uluslararası Hareketlilik Programları

- Hareketlilik programları her düzeydeki öğrenci, öğretim elemanı ve idari personel için kullanılmalıdır.
- Hareketlilik programlarının maliyetlerinin karşılanması konusunda özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından kaynak aktarımının teşvik edilmesi için mevzuat geliştirilmelidir.
- Erasmus+ programlarına ek olarak, British Council, Fulbright, Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD), Marie Curie ve Eiffel Excellence gibi kurumların kaynaklarından da yararlanılmalıdır.
- İstatistiklere girmeyen ikili anlaşmalarla yapılan hareketlilik programlarının verileri derlenmeli ve paylaşılmalıdır.

6- Uluslararası İstihdam İmkanları

- Türkiye'deki nitelikli uluslararası öğretim üyelerinin sayısını artırmak ve kalıcılıklarını sağlamak için gerekli işlemler ve süreçler kolaylaştırılmalı; istihdam koşulları, özlük hakları, çalışma süreleri, atama ve yükseltme kriterleri, sözleşme koşulları iyileştirilmelidir.
- Yeni istihdam edilecek uluslararası öğretim üyeleri için YÖK nezdinde bir ilan platformu oluşturulmalı veya Euraxess etkin olarak kullanılmalıdır.
- Başarılı uluslararası öğrencilerin üniversitelerde kısmi zamanlı olarak çalışmalarına izin verilmelidir.
- Türkiye'de lisans derecesi almış başarılı öğrencilerin Türkiye'de lisansüstü çalışmalarını yapmaları için gerekli destekler arttırılmalıdır.

7- Uluslararası Staj Olanakları

- Erasmus+ programlarının yanında farklı kurum ve kuruluşlarla ikili iş birlikleri yapılarak, öğrencilerin uluslararası staj deneyimlerinin artırılması teşvik edilmelidir.
- Yurtdışı temsilciliklerimiz aracılığıyla staj ve istihdam olanakları konusunda bilgi akışı artırılmalıdır.
- Sosyal güvenlik sistemi, staj hareketliliği yapacak öğrencileri de kapsamalıdır.

İkinci Çalışma Grubuna Ait

Genel Öneriler

Uluslararasılaşmanın tanımının yurt dışından öğrenci çekmekten veya öğrenci hareketliliğinden çok daha kapsamlı bir kavram olması sebebiyle, konunun üniversitelerin eğitim-öğretim, araştırma, topluma hizmet içerecek şekilde ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir.

Üniversitelerdeki uluslararası ofislerin kurumsallaşması ve kapasitelerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir.

Uluslararası öğrencilerden alınan harç gelirlerinin bir kısmı, devlet üniversitelerinin uluslararasılaşmasını teşvik etmek üzere kurumlara bırakılmalıdır.

Uluslararası öğrencilerin kabul süreçlerinde mali yeterliliklerinin teyit edilerek, Türkiye’deki kalış sürelerinin tamamı için yeterli gelirlerinin olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapılmasına dikkat edilmelidir.

ÜÇÜNCÜ ÇALIŞMA GRUBU

Küresel Rekabet Ortamında Stratejik Öncelikler

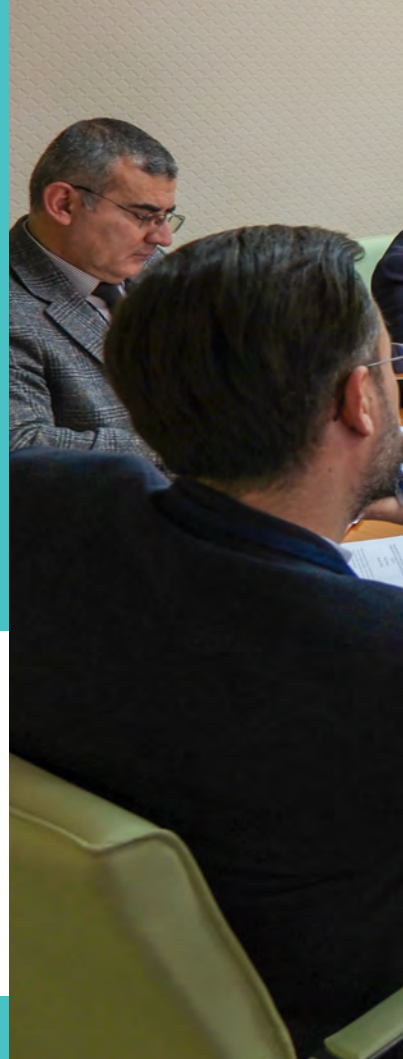
1- Ulusal Öncelikler ve Uluslararası Eğilimler

- Türkiye'ye gelecek öğrencilerin sayısını ve niteliğini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Uluslararası öğrencilerin sayısının yüksek lisans ve özellikle doktora düzeyinde arttırılması yönünde yapılan etkinlikler çeşitlendirilmelidir.
- Hedef ülkeler belirlenmeli ve bu ülkelerden öğrenci çekme faaliyetleri arttırılmalıdır.
- Türkiye'deki üniversitelere gelen uluslararası öğrencilerin harç ücretleri mevcut şartlar değerlendirilerek güncellenmelidir.
- Uluslararası öğrencilerden elde edilen gelirin sürdürülebilmesi için öğrenci memnuniyetinin takibi ve iyileştirilmesi çalışmaları arttırılmalıdır.
- Bazı öncelikli alanlardaki uluslararası öğrencilerin istihdam imkanları kolaylaştırılmalıdır.

- Kültürel, coğrafi ve tarihi yakınlığı olan ülkelerden daha fazla ve daha nitelikli öğrencilerin çekilmesinde, önceliklendirilmiş burs programları işletilmelidir.
- Dijital platformların ve uzaktan eğitim imkanlarının yurtdışı ülkelere yayılımı önceliklendirilmelidir.
- Yurtdışı kampslerinin açılması yoluyla, ilgili ülkelerde uluslararası öğrencilere erişim kolaylaştırılmalıdır. Ek olarak, bu kampüslerde uluslararası ęretim elemanı potansiyeli oluşturularak uluslararası ęretim elemanlarının Türkiye’de istihdamı sağlanmalıdır.
- Başta ncelikli alanlarda olmak üzere nitelikli uluslararası ęretim elemanı istihdamı desteklenmelidir.
- Yurt dışı burslar kapsamında, Türkiye için öncelikli ülkelere ek kontenjan sağlanması ve ileri dönem mezunlarının takibi sağlanmalıdır.
- Türkiye’deki üniversitelerin kurumsal önceliklerini belirleme, hedef ülkelerde tanıtım ve ęrenci çekme faaliyetleri düzenlenmelidir.

- Türkiye'deki üniversitelerde hem uluslararası öğrencilerin adaptasyonunu hızlandırma hem de ulusal öğrencilere içgörü kazandırma amacıyla kampüslerin uluslararası yapısı güçlendirilmelidir.
- Uluslararası mezun öğrencilerin takibi yapılarak, onlara iş bağlantılarında destek sunulmalı, kendilerinden de ilgili ülkeden öğrencilerin Türkiye'ye yönlendirilmesi hususunda destek alınmalıdır.
- Farklı alanlarda yurtdışı üniversiteler ile kurum bazlı öğrenci-öğretim elemanı değişiminin yanı sıra, özel hizmetler (sağlık, turizm, vb.) konusunda da ortaklıklar geliştirmelidir.
- Uluslararası öğrenciler kadar, üniversitelerin de merkezinde olduğu girişimcilik ve yenilikçilik ekosistemine, yatırımcıların çekilmesi adına yapılan ticari tanıtımlar öncelenmelidir.
- Zorunlu uluslararası öğrenci konumundaki öğrencilerin desteklenmesinin yumuşak güç unsuru olarak devamı, mevcut koşullara uygun sürdürülmelidir.

2- Küresel Üniversite Sıralamaları: Riskler ve Fırsatlar

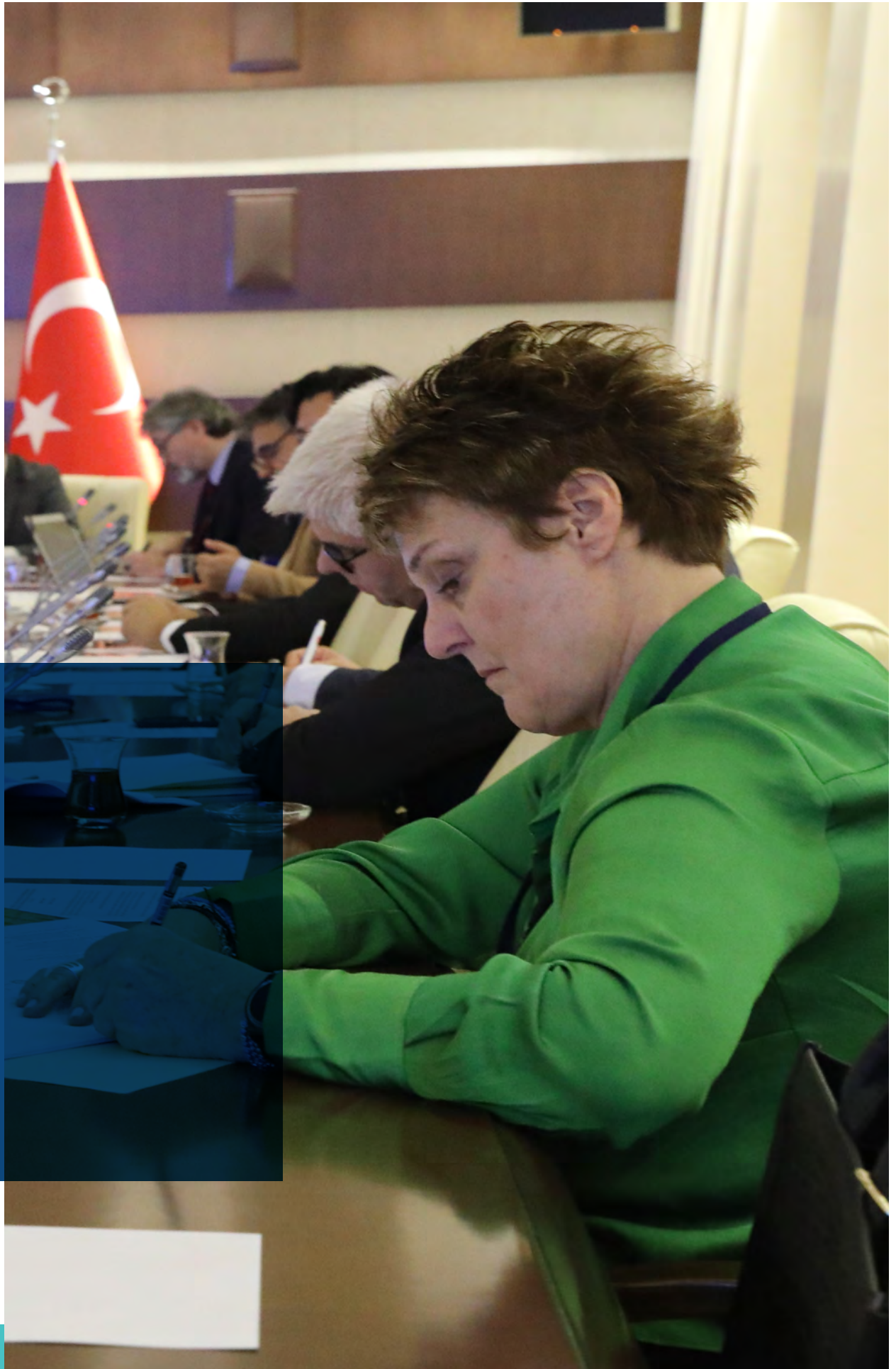
- Türkiye üniversitelerinin, sürdürülebilirlik, etki, inovasyon gibi alternatif sıralamalara yönelik veri sağlama süreçlerine katılımı artırılmalıdır.
- Bilimsel çıktı temelli üniversite sıralamalarının güvenilirliği ve geçerliği değerlendirilerek, hedeflenecek sıralama sistemleri belirlenmelidir.
- Türkiye'deki üniversitelerin farklı alanlardaki sıralamaları ve mevcut yayın-atıf durumu ayrımsal olarak ele alınmalıdır.
- Türkiye'deki üniversitelerin uygun düzeyde uluslararası tanınırlık yatırımlarını gerçekleştirmesi ve üst düzey üretkenlikteki kurumlarla olan iş birlikleri öncelenmelidir.
- Türkiye'deki üniversitelerde veri izleme ofisleri (kurumsal araştırma) ile kurumsal durum takibi ve karşılaştırma (benchmark) çalışmaları düzenli olarak gerçekleştirilmelidir.
- Türkiye'deki üniversiteler tarafından, uluslararası ortaklı yayınların arttırılmasına olanak sağlayacak kısa dönem değişim programları oluşturulmalıdır.
- Yayın ortaklıkları dışında, eğitim ve toplumsal hizmet etkinlikleri yoluyla da değişim imkanları oluşturarak tanınırlık boyutunda Türkiye'deki üniversitelerin profili geliştirilmelidir.
- Uluslararası sıralamalarda görünürlüğü arttırmayı hedefleyecek kurumsal etkinlikler için Türkiye'deki üniversitelere müstakil bütçe sağlanmalıdır.

- Türkiye merkezli bölgesel üniversite sıralamaları (uluslararası dillerde) oluşturulmalı ve bu durum hedef bölgelerdeki üniversitelerin öne çıkan yönlerinin vurgulanmasında kullanılmalıdır.
- Türkiye'deki üniversitelere yönelik sıralama sistemlerinde mezuniyet oranları ile mezunların iş bulma oranları kriter olarak değerlendirmeye eklenmelidir.
- Kurumların resmi verileri, üniversiteler başta olmak üzere diğer kurumlarla eşgüdümlü olarak birleştirilmeli ve paylaşılmalıdır.
- Ulusal veya uluslararası sıralamalarda bilimsel çıktı dışındaki kriterleri değerlendirerek kurum dışı ortaklarla (sanayi/iş dünyası) iş birlikleri geliştirilmelidir.
- Üniversite sıralamalarında, uzman idari ve akademik personellerin yetiştirilmesi ve kariyer gelişimleri ile istihdamlarının paralel şekilde sürdürülebilir hale getirilmesi gerekmektedir.

3- Yükseköğretimde Çeşitlilik ve Sınıflamalar

- Sağlık, teknoloji, tarım gibi alanlara özgü üniversitelerin kurulması, bölgesel özellikler göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.
- İzomorfik yapıli sıralamalara alternatif, farklı üniversite sınıflamalarının (araştırma, eğitim, bölgesel vb.) oluşumu ele alınmalıdır.
- Araştırma, öğretim, toplumsal katkı kapsamlı, çeşitlilik ve yenilik getirici çalışmalar ödüllendirilmelidir.
- Üniversitelerin güçlü olduğu yönler ve çeşitlilik içeren araştırma, öğretim ve bölgesel unsurlar vurgulanarak öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- Uluslararası ortaklıklarda genel sıralamalar kadar alan bazlı sıralamalar da dikkate alınarak yurt dışı kurumlar belirlenmelidir.
- Üniversitelerimizde alansal çeşitliliğin yanı sıra öğrenci yetkinliklerini çeşitlendirme adına yandal ve çift anadal imkanları yaygınlaştırılmalıdır.
- Vakıf veya devlet üniversitelerinin gelir yapısına paralel, uluslararasılaşma etkinlikleri ve uluslararası öğrenci destekleri çeşitlendirilmelidir.
- Farklı alanlarda ihtisaslaşan üniversiteler gözetilerek, uluslararası öğrenci bursları bu ihtisas alanlarına göre planlanmalıdır.

4- Yükseköğretim Kurumları Arasında Misyon Farklılaşması

- Bölgesel Odaklı Kalkınma Misyonu projesi kapsamındaki seçili üniversitelerin bölgesel öncelik alanındaki çıktıları boylamsal olarak izlenmelidir.
- Bölgesel Odaklı Kalkınma Misyonu kapsamında Türkiye'deki üniversitelerin her biri için bulundukları bölgeye hitap edecek öncelikli program alanları oluşturulmalıdır.
- Üniversitelerimizin bulundukları bölgeye yönelik üretim önceliklerini dikkate alan, araştırma-geliştirme girişimleri ve dış paydaşlarla olan etkileşimleri artırılmalıdır.
- Mesleki eğitim veren yüksekokulların, ilgili coğrafyada öne çıkan istihdam alanlarına yönelik programları zenginleştirilmelidir.
- Üniversiteler, tüm alanlardaki yatırımlarını dengeli olarak planlamalı ve öne çıkan misyonu yönünde gerekli insan kaynağını uzun dönemli bir şekilde oluşturmalıdır.
- Üniversitelerimiz, mevcut bölgesel kalkınma odaklı veya araştırma odaklı misyon farklılaşmalarına paralel olarak, lisansüstü öğretim konusunda da öncü rol oynamalıdır.
- Kalkınma Ajansları başta olmak üzere, bölgesel kapsamlı diğer kurumlarla üniversitelerin ortaklıklarının zenginleştirilmesi ve bölgesel kalkınmaya olan katkısı arttırılmalıdır.

Çalıştay Katılımcı Listesi

Abdulkadir Altınsoy
Sakarya Üniversitesi

Abdullah Keskin
Ticaret Bakanlığı

Ahmet Çalık
Yükseköğretim Kurulu

Ahmet Zeki Şengil
Dış Ekonomik İlişkiler Kurumu

Ali Zafer Sağıroğlu
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Alper Çalıkoğlu
Millî Eğitim Bakanlığı

Armağan Erdoğan
Beykoz Üniversitesi

Azime Telli
Mersin Üniversitesi

Barış Uslu
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Bekir S. Gür
Yükseköğretim Kurulu

Bilge Kağan Özdemir
Anadolu Üniversitesi

Bülent Çavaş
Uşak Üniversitesi

Bülent Mertoğlu
Marmara Üniversitesi

Bülent Şenay
Bursa Uludağ Üniversitesi

Cem Korkut
Türkiye Bilimler Akademisi

Cemil Ufuk Toğrul
Dışişleri Bakanlığı

Çiğdem Birgin
Dış Ekonomik İlişkiler Kurumu

Duygu Gözen
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Enes Gök
Yükseköğretim Kurulu

Erol İnce
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Esra Hatipoğlu
Bahçeşehir Üniversitesi

Eyyüp Tanrıverdi
Gaziantep Üniversitesi

F. Betül Coşkun
Yükseköğretim Kurulu

F. Figen Erkol
Ticaret Bakanlığı

Fatih Pınarbaşı
İstanbul Medipol Üniversitesi

Feyza Nazan Gündüz
Trakya Üniversitesi

Furkan Metin
Türkiye İstatistik Kurumu

Gökhan Duman
Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları
Başkanlığı

Güven Çolak
Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları
Başkanlığı

Hakan Ergin
İstanbul Üniversitesi

Haydar Yalçın
Türkiye Bilimler Akademisi

İrem Arman
İstanbul Aydın Üniversitesi

ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜĞÜ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

Kaan Kırtay

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Kubilay Özyer

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Mehmet Ali Bolat

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Mehmet Bilgin

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Mehmet Ulaş Çınar

Erciyes Üniversitesi

Melahat Bilge Demirköz

Yunus Emre Enstitüsü

Metehan Özcan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Metin Çelik

Maarif Vakfı

Muhammet Yunus Şişman

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Muhsin Konuk

Üsküdar Üniversitesi

Murat İnce

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Murat Turhan

Akdeniz Üniversitesi

Mustafa Öztürk Akçaoğlu

Kastamonu Üniversitesi

Mustafa Said Kurşunoğlu

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Mustafa Sözbilir

Atatürk Üniversitesi

Muzaffer Elmas

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi

Muzaffer Şeker

Türkiye Bilimler Akademisi

Nevzat Şimşek

Maarif Vakfı

Nihat Erdoğan

Yıldız Teknik Üniversitesi

Nur Eradlı

Altınbaş Üniversitesi

Nuri Tınaz

Marmara Üniversitesi

Önder Aytaç Afşar

Selçuk Üniversitesi

Oya Önal

Karabük Üniversitesi

Özge Tatlı

Dışişleri Bakanlığı

Özge Ülker

Ankara Üniversitesi

Özgür Oral

İstanbul Üniversitesi

Petek Özdemir

Yükseköğretim Kurulu

Rejhan Rahman

Harran Üniversitesi

Salih Bardakçı

Yükseköğretim Kalite Kurulu

Selen Tokgöz

Dışişleri Bakanlığı

Serdar Egeli

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Şeref Ateş

Yunus Emre Enstitüsü

Serkan Yurdakul

Yükseköğretim Kurulu

Şeyma Sayımlar

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

Şuayip Turan

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yakup Öz

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

Yasin Bulduklu

Türkiye Bilimler Akademisi

Zehra Acıhan

Göç İdaresi Başkanlığı

Zeynep Çorbacioğlu

Piri Reis Üniversitesi

Zeynep Işık

Yıldız Teknik Üniversitesi

YÜKSEKÖĞRETİMDE ULUSLARARASI LAŞMA ve TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜĞÜ ÇALIŞTAYI

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

ISBN: 978-975-7912-63-7

Ankara Üniversitesi Basımevi
basimevi.ankara.edu.tr

Adres:

Üniversiteler Mh., 1600. Cad.
No:10, 06800 Çankaya / ANKARA

Telefon:

+90(312)298-7000